

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

А.В. Череп

« 29 » *серпня* 2016

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародний бізнес»

напрямок підготовки 6.030503 – Міжнародна економіка

2016-2017 навчальний рік

Робоча програма «*Міжнародний бізнес*» для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» “25” серпня 2016 року – 12 с.

Розробник: *Венгерська Н.С.*, к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки та економічної теорії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародної економіки та економічної теорії

Протокол від “25” серпня 2016 р. № 1

Завідувач кафедри Д.І. Бабміндра
“25” серпня 2016 року

Схвалено науково-методичною радою економічного факультету

Протокол від “29” серпня 2016 р. № 1

Голова НМР

І. І. Колобердянко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0305-Економіка та підприємництво	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Напрямок підготовки 6.030503 – Міжнародна економіка	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150		4-й	-
		Семестр	
		7-й	-
		Лекції	
		26 год.	-
		Практичні	
		26 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		98 год.	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес» – надати студентам необхідний обсяг знань про специфіку функціонування сучасного міжнародного бізнесу та особливості аналітичних підходів у вивченні зовнішньоекономічного середовища і формуванні стратегії поведінки підприємства на зарубіжних ринках.

Основні завдання курсу: розуміння особливостей міжнародного бізнесу; ідентифікація можливостей та обмежень малих та середніх підприємств у країнах – членах ЄС у виробництві товарів, наданні послуг, забезпеченні зайнятості та нарощуванні обсягів ВВП; аналіз питань управління якістю на мікрорівні в основних галузях міжнародного бізнесу; характеристика процесу управління соціальною відповідальністю в компаніях, що здійснюють господарські операції на міжнародному рівні; оцінка ефективності функціонування міжнародних підприємств основних галузей бізнесу; визначення перспектив розвитку основних галузей міжнародного бізнесу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ділові операції господарської діяльності та тенденції розвитку міжнародних компаній.

За підсумками вивчення курсу студенти повинні

знати:

- етапи еволюції теорій міжнародного бізнесу, основні проблеми розвитку теоретичних концепцій його розвитку;
- концептуальні підходи до аналізу навколишнього середовища міжнародного бізнесу;
- основні проблеми, пов'язані з теоретичним обґрунтуванням зовнішньоекономічної стратегії України;
- фактори та основні напрямки глобалізації міжнародного бізнесу.

Вміти

- здійснювати відбір статистичних даних про стан міжнародної бізнесу в конкретній сфері на основі публікацій національних і міжнародних економічних організацій;
- вибрати найбільш оптимальний спосіб виходу на зарубіжний ринок;
- використовувати отримані знання про функціонування міжнародного бізнесу стосовно особливостей ведення бізнесу та його державного регулювання в різних країнах;
- на основі теорій міжнародного бізнесу аналізувати його стан для прийняття відповідних управлінських рішень;
- виявити макро - і мікрочинники мотивації виходу українських фірм на зарубіжні ринки.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні категорії та принципи міжнародного бізнесу.

Тема 1. Загальна характеристика міжнародного бізнесу.

Тема 2. Міжнародне середовище бізнесу.

Тема 3. Роль культури в міжнародному бізнесі.

Тема 4. Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.

Змістовий модуль 2. Організація міжнародного бізнесу.

Тема 5. Міжнародний стратегічний менеджмент.

Тема 6. Аналіз закордонних ринків і стратегії проникнення компаній на зарубіжні ринки.

Тема 7. Міжнародний маркетинг.

Тема 8. Міжнародний операційний менеджмент.

Тема 9. Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.

Тема 10. Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб	с.р.		л	с/п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні категорії та принципи міжнародного бізнесу.										
Тема 1. Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	14	2	2		10					
Тема 2. Міжнародне середовище бізнесу.	14	2	2		10					
Тема 3. Роль культури в міжнародному бізнесі.	12	4	4		4					
Тема 4. Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	12	4	4		4					
Разом за змістовим модулем 1	52	12	12		28					
Змістовий модуль 2. Організація міжнародного бізнесу.										
Тема 5. Міжнародний стратегічний менеджмент.	13	4	4		5					
Тема 6. Аналіз закордонних ринків і стратегії проникнення компаній на зарубіжні ринки.	14	2	2		10					
Тема 7. Міжнародний маркетинг.	14	2	2		10					
Тема 8. Міжнародний операційний менеджмент.	14	2	2		10					
Тема 9. Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	14	2	2		10					
Тема 10. Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.	9	2	2		5					
Разом за змістовим модулем 2	78	14	14		50					
Усього годин	130	26	26		78					
ІКР	20				20					
Усього годин	150				98					

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	2
2	Міжнародне середовище бізнесу.	2
3	Роль культури в міжнародному бізнесі.	4
4	Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	4
5	Міжнародний стратегічний менеджмент.	4
6	Аналіз закордонних ринків і стратегії проникнення компаній на зарубіжні ринки.	2
7	Міжнародний маркетинг.	2
8	Міжнародний операційний менеджмент.	2
9	Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	2
10	Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.	2
	Разом	26

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	2
2	Міжнародне середовище бізнесу.	2
3	Роль культури в міжнародному бізнесі.	4
4	Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	4
5	Міжнародний стратегічний менеджмент.	4
6	Аналіз закордонних ринків і стратегії проникнення компаній на зарубіжні ринки.	2
7	Міжнародний маркетинг.	2
8	Міжнародний операційний менеджмент.	2
9	Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	2
10	Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.	2
	Разом	26

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика міжнародного бізнесу.	10
2	Міжнародне середовище бізнесу.	10
3	Роль культури в міжнародному бізнесі.	4
4	Етика і соціальна відповідальність у міжнародному бізнесі.	4
5	Міжнародний стратегічний менеджмент.	5
6	Аналіз закордонних ринків і стратегії проникнення компаній на зарубіжні ринки.	10
7	Міжнародний маркетинг.	10
8	Міжнародний операційний менеджмент.	10
9	Міжнародне управління людськими ресурсами та трудовими відносинами.	10
10	Лідерство і поведінка персоналу в міжнародній компанії.	5

Індивідуальна контрольна робота	20
Разом	98

8. Індивідуальна контрольна робота

Індивідуальна контрольна робота (ІКР) з курсу «Міжнародний бізнес» виконується за обраною студентом темою з переліку запропонованих тем або студент може обрати тему самостійно, але погодивши її з викладачем. ІКР передбачає підготовку наукової роботи та презентації.

Обсяг наукової роботи не повинен перевищувати 30 друкованих сторінок.

Наукова робота повинна містити такі структурні елементи: титульний аркуш; зміст; вступ; основна частина; висновки; перелік посилань; додатки.

Презентація повинна містити такі логічні блоки: 1) Титульний аркуш. На ньому вказуються установа, в якому виконана робота, назва теми, прізвище та ініціали автора; 2) Вступ (зміст презентації). Другий слайд повинен містити коротке перерахування всіх основних питань, які будуть розглянуті в доповіді; 3) Основна частина, в якій формулюється мета, дається опис проблем, що існують у досліджуваній сфері, і ставляться завдання, необхідні для досягнення мети роботи. Тут же наводяться конкретні пропозиції автора щодо вдосконалення певної сфери діяльності, а також напрямки та шляхи вирішення досліджуваної проблеми. Змістовну інформацію повинен викладати доповідач, а на слайді слід вказувати основні тези, списки, схеми, рисунки, таблиці, діаграми; 4) Висновки повинні містити основні результати, отримані у ході роботи, власну позицію до проблем, що виникають та шляхи їх вирішення.

Тематика індивідуальних контрольних робіт

1. Соціальна відповідальність компанії (обрати будь-яку міжнародну компанію): проблеми та перспективи.
2. Корпоративна етика компанії (обрати будь-яку міжнародну компанію): проблеми та перспективи.
3. Основні конкуренти і ринкова позиція компанії (обрати будь-яку міжнародну компанію).
4. Можливості проникнення підприємства на зовнішні ринки (певної країни).
5. Аналіз зарубіжних ринків та стратегія проникнення компанії (обрати будь-яку міжнародну компанію).
6. Проблеми імпорту продукції (сировини) в сучасних умовах.
7. Виробничий менеджмент на підприємстві.
8. Інформаційний менеджмент на підприємстві.
9. Навчання та розвиток персоналу компанії (обрати будь-яку міжнародну компанію): проблеми та можливості.
10. Прийняття рішень на підприємстві.
11. Напрями підвищення конкурентоспроможності на зовнішньому ринку.
12. Напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

8. Види контролю і система накопичення балів

Система накопичення балів – це сума всіх балів, які отримує студент за семестр. Розподіл балів наведено в таблиці.

Поточний контроль знань				Підсумковий контроль знань		Сума
Атестація 1	бали	Атестація 2	бали	Індивідуальне завдання	Екзамен	
Практичне заняття 1 (тема № 1)	4	Практичне заняття 7 (тема № 5)	3			
Практичне заняття 2 (тема № 2)	4	Практичне заняття 8 (тема № 5)	2			
Практичне заняття 3 (тема № 3)	3	Практичне заняття 9 (тема № 6)	3			
Практичне заняття 4 (тема № 3)	3	Практичне заняття 10 (тема № 7)	3			
Практичне заняття 5 (тема № 4)	3	Практичне заняття 11 (тема № 8)	3			
Практичне заняття 6 (тема № 4)	3	Практичне заняття 12 (тема № 9)	3			
		Практичне заняття 13 (тема № 10)	3			
Тестування	10	Тестування	10			
30 балів		30 балів		20 балів	20 балів	100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

На практичному занятті студенти:

- дають відповіді на теоретичне питання за кожною темою (2 бали).
- розв'язують ситуаційні завдання (1 бал);
- відповідають на проблемні питання (1 бал).

Результат виконання студентом кожного **теоретичного питання** оцінюється за такою шкалою:

- **2 бали**: студент дав повну відповідь без суттєвих помилок або з незначними помилками;
- **1,5 бали**: студент дав повну з незначними помилками;
- **1 бал**: студент знає визначення понять та в загальному вигляді може відповісти на поставлене запитання;
- **0,5 балів**: студент отримує у випадку, якщо він знає тільки визначення понять;
- **0 балів**: студент не відповів на питання.

Результат вирішення студентом **ситуаційного завдання** оцінюється за наступною шкалою:

- 1 бал**: студент дав правильну відповідь на ситуаційне завдання;
- 0,5 бали**: студент дав відповідь на ситуаційне завдання з помилками, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;
- **0 балів**: студент не відповів на ситуаційне завдання.

Результат вирішення студентом **проблемного питання** оцінюється за наступною

шкалою:

1 бал: студент дав правильну відповідь на проблемне питання;

0,5 бали: студент дав відповідь на питання з помилками, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;

- 0 балів: студент не відповів на проблемне питання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЇ № 1 та № 2

Атестація проводиться у формі тестування в системі MOODLE. Максимальна оцінка, яку студент може отримати по результатам кожної атестації складає 10 балів. Атестація складається з 10 тестових завдань. Тест містить 4 відповіді, одна з яких є вірною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши вірно на всі запитання студент може отримати 10 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання індивідуальної контрольної роботи, складає 20 балів. Індивідуально контрольна робота оцінюється:

1) Критерії оцінки наукової роботи:

1. Наукова робота оцінюється в 10 балів.

Оцінювання проводиться за наступними критеріями:

- науковість - 2,5 бали;
- актуальність - 2 бали;
- системність і повнота у розкритті теми - 2 балів;
- аргументованість висновків - 1,0 бал;
- грамотність викладу та культура оформлення - 0,5 бали;
- захист роботи - 1,0 бали
- активна участь у веденні дискусій - 1,0 бал.

2. Презентація до наукової роботи оцінюється в 10 балів.

Бал	Зміст презентації	Мультимедіа
8-10	Відображено глибокий пошук матеріалу, логічно, оригінально та послідовно викладено матеріал презентації	Використані різноманітні елементи мультимедіа. Технічних недоліків практично немає.
5-7	Елементи презентації показують оригінальність роботи, але недостатньо послідовно та логічно подано матеріал.	Використання мультимедійних ефектів сприяють розкриттю теми, але є деякі технічні незручності.
3-5	Презентація сфокусована на темі, але не розкриті основні аспекти теми презентації	Не зовсім вдала організаційна структура медіаефектів, що ускладнює сприйняття змісту презентації.
0-2	Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми	Мультимедіа ефектів немає в презентації

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання екзаменаційної роботи, складає 20 балів. Екзаменаційна робота містить: два теоретичних питання (по 5 балів), одне ситуаційне завдання (5 балів), одне проблемне питання (5 балів).

Результат відповіді студентом на **теоретичне питання** оцінюється за такою шкалою:

- **5 балів:** студент дав повну відповідь;

- **4 бали:** студент дав повну відповідь, але з незначними неточностями;

- **3 бали**: студент вміло користується понятійно-категоріальним апаратом курсу, але в загальних рисах може відповісти на поставлене запитання;

- **2 бали**: студент дає відповідь простим узагальненням, використовуючи певні визначення термінів;

- **1 бал**: студент знає тільки визначення понять;

- **0 балів**: студент не відповів на питання.

Результат вирішення студентом **ситуаційного завдання** оцінюється за наступною шкалою:

- **5 балів**: студент правильно вирішив ситуаційне завдання;

- **4 бали**: студент вирішив завдання з певними неточностями, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;

- **3 бали**: студент вирішив завдання з помилками, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;

- **2 бал**: студент зробив ситуаційне завдання з помилками, з яких зрозуміло, що він не володіє матеріалом;

- **1 бал**: студент зробив спробу вирішення проблемної ситуації, але не зміг пояснити.

- **0 балів**: студент не відповів на ситуацію.

Результат вирішення студентом **проблемного питання** оцінюється за наступною шкалою:

- **5 балів**: студент дав правильну відповідь на проблемне питання;

- **4 бали**: студент дав відповідь з певними неточностями, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;

- **3 бали**: студент дав відповідь на питання з помилками, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;

- **2 бали**: студент частково відповів на проблемне питання, але зрозуміло, що він не володіє матеріалом;

- **1 бал**: студент зробив спробу відповісти на проблемне питання, але не зміг пояснити.

- **0 балів**: студент не відповів на проблемне питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

Основна

1. Международный бизнес : Стратегия альянсов / М.А. Бобина, М.В. Грачев / Академия народного хозяйства при правительстве РФ. – М. : Дело, 2006. – 240 с.
2. Международный менеджмент : Учебник для вузов / С.Э. Пивоваров, Л.С. Тарасевич. – 4-е изд. – М.; СПб. и др. : Питер, 2008. – 720 с.
3. Міжнародний бізнес : українська бізнес-енциклопедія / Л. А. Віднійчук-Вірван, Н. В. Вірван / Мін-во освіти і науки України. – Чернівці : Наші книги, 2008.
4. – 376 с.
5. Международный бизнес. Учебно-методический комплекс : Учеб.пособие для вузов / Под общ.ред. В.И. Черенкова. – 3-е изд., перераб. и доп. – Ростов н/Д : Феникс, 2006. – 576 с.
6. Мировая экономика и международный бизнес : Учебник для вузов / Под общ. ред. В.В. Полякова, Р.К. Щенина. – 5-е изд., стереотип. – М. : КНОРУС, 2008. – 688 с.
7. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. / Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. — К.: КНЕУ, 2001. — 488 с.
8. Стратегії та тактики міжнародних торговельно-економічних переговорів: Міжпредметний комплексний тренінг / [Циганкова Т.М., Євдоchenko О.О., Олефір А.О., Солодковська Г.В., Солодковський Ю.М.] — К.: КНЕУ, 2010 — 484 с.
9. Світовий ринок товарів та послуг / [за заг. ред. А. А. Мазаракі]. – Ч. 2. –К.: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2006. – 318 с.
10. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. для вузів / І.І. Дахно. — К.: Центр учб. літ.,

Додаткова

1. Международный офшорный бизнес : Учеб. пособие для вузов / О.В. Климовец. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2004. – 320 с.
2. Мировая экономика и международный бизнес : Учебник для вузов / Под общ. ред. В.В. Полякова, Р.К. Щенина. – 5-е изд., стереотип. – М. : КНОРУС, 2008. – 688 с.
3. Міжнародний банківський бізнес : базові категорії, поняття, терміни : навч. посібник / Л. А. Віднійчук-Вірван. – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 312 с.
4. Міжнародний маркетинг : Теорія і господарські ситуації : навч. посібник для вузів / О. Л. Каніщенко ; М-во освіти і науки України, Нац. технічний ун-т України, "Київський політехнічний ін-т". – 2-ге вид., перероб. – К. : Кондор, 2007. – 152 с.
5. Міжнародний агробізнес : навч. посібник для вузів / за ред. І. Ю. Сіваченка, О. В. Захарченка ; Мін-во освіти і науки України, Одеський держ. економічний ун-т. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К. : Центр учб. літ., 2008. – 266 с.
6. Организация и техника внешнеторговых операций: Учеб. пособие для студ. вузов / Ю. Макогон, Н. Фомичева. — Донецк : ДонНУ, 2002. — 547 с.
7. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. — К.:Знання, 2008. — 458 с.

8. Транснаціональні корпорації: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л.В. Руденко — К.: КНЕУ, 2003. — 654 с.
9. Міжнародні економічні відносини: аналіз стану, реалії і проблеми: Навчальний посібник / Г. А. Семенов, М. О. Панкова, А. Г. Семенов. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 232 с.
10. Современный рынок: правила игры: Учеб. пособие / Ю. Халфина. — М., 1993. — 214 с.

Інформаційні ресурси

1. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Національний інститут стратегічних досліджень.[Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
3. Світова організація торгівлі [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.wto.org/>
4. «Российский внешнеэкономический вестник» [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.vavt.ru>.
5. Журнал «Инвест газета» [Електронний ресурс] — Режим доступу : www.investgazeta.net.
6. Журнал «Дело» [Електронний ресурс] — Режим доступу : www.delo.ua.
7. Журнал «Forbes. Украина» [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://forbes.ua>.
8. Журнал «Эксперт. Украина» [Електронний ресурс] — Режим доступу : www.expert.ua.